

ovšem nezůstává stále táž, nýbrž mění se podle času a poměrů; právě tak proměnliva jest způsobilost osoby povinné k poskytování výživného, poskytovatí je. Z toho nutně vyplývá, že při výkladu smíru manželův o výživném sluší uvážiti, zdali dle projevené vůle stran ustanovení smíru o výživném mají platiti co do výše za nezměnitelná pro celou budoucnost za všech okolností, či zda projevená vůle stran směřovala k tomu, aby výživné co do výše bylo určeno pouze vzhledem na majetkové a výdělečné poměry manželův a na všeobecné životní poměry za doby oné, kdy smír byl uzavřen. V tomto druhém případě oprávněna jest ta neb ona strana, žádati zvýšení nebo snížení výživného, smírem umluveného, jest-liže okolnosti, pro jeho výši rozhodné, podstatně se změnily.

Žalobkyně domáhá se žalobou zvýšení výživného, jež jí přísluší proti žalovanému podle smíru ze dne 25. června 1917. Soud odvolací zamítl její žádost žalobní, projeviv mínění, že zvýšení výživného, umluveného mezi spornými stranami soudním smírem tímto, jest nepřípustno, poněvadž strany, uzavírajíce tento smír měly na mysli možnost dalšího stoupaní cen, jakož i okolnost, že žalovaný měl mimo pravidelné příjmy také drahotní přídatky a mimořádné příplatky, zavedené teprve za války, a možnost budoucího zvýšení jejich. Žalobkyně uplatňuje dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., prohlašujíc toto mínění soudu odvolacího nesprávným a tvrdíc, že ceny životních potřeb nepoměrně stouply od doby uzavření smíru a že tedy nutno jest, zvýšiti výživné, smírem určené. Než mínění soudu odvolacího sluší přisvědčiti vzhledem na obsah smíru ze dne 25. června 1917, na dobu, kdy byl uzavřen, a na tehdejší poměry. Žalobkyně sama uvedla v prvé stolice, že žalovaný už v době uzavření smíru měl mimo pravidelné služné také drahotní přídatek, a sama poukázovala na drahotní poměry tehdejší; soudním smírem bylo umluveno, že žalovaný mimo základní výživné měsíčních 50 K bude platiti ještě dalších 10 proc. z každého zlepšení služného bez rozdílu; toto zlepšení bylo stanoveno desíti procenty zlepšeného služného a nikoli 10 procenty základního výživného, takže stoupá poměrně se stoupaním zlepšeného služného, o kterém strany, uzavírajíce smír důvodně mohly předpokládati, že bude také stoupati se stoupající drahotou. Z toho plyne, že strany, uzavírajíce smír měly na mysli možnost změny drahotních poměrů v budoucnosti, právě tak, jako možnost zvýšení příjmů žalovaného, a proto umluvily mimo základní výživné také ještě příspěvek další v poměru ke zlepšení služného manželova bez ohledu na druh zlepšení toho, tudíž i v poměru k budoucím drahotním přídatkům. Dle vůle stran bylo tedy smírem ze dne 25. června 1917 právoplatně a nezměnitelně umluveno výživné i pro případy, že by v budoucnosti nastala změna poměrů drahotních stoupaním cen životních potřeb. Žalobkyně spokojila se ve smíru s 10 proc. přídatkem ze zlepšeného služného a nedomáhala se přídatku vyššího, pročez nemá nároku na další zvýšení výživného.

Čís. 607.

Ten, komu placeno bankovkou opatřenou padělaným kolkem, může žádati opětné zaplacení jen proti tomu, že přijatou bankovku vrátí.

(Rozh. ze dne 20. července 1920, Rv I 357/20.)

Trafikantka M-ová ukoupila na poštovním úřadě různé poštovní ceniny a zaplatila je mimo jiné rak. uher. tisícikorunovou bankovkou. Bankovka byla bankovním úřadem ministerstva financí poštovnímu úřadu zadržena, poněvadž se zjistilo, že byla opatřena padělaným kolkem. Žalobu eráru na M-ovou o zaplacení 1000 Kč soud první stolice zamítl; odvolací soud vyhověl žalobě.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek první stolice s tím, že žaloba zamítá se pro tentokráte.

D ů v o d y:

Poštovní úřad prodal, jak zjištěno, žalované různé poštovní ceniny; nešlo tedy o úkon výsostních práv státu, nýbrž o úkon činnosti výdělečné, jež dlužno posuzovati dle pravidel práva soukromého. Za prodané zboží dostal erár, poštovním úřadem zastupovaný, od žalované jakožto kupitelky bankovku opatřenou padělaným kolkem, která tudíž v Československé republice jako zákonné platidlo není uznána. Bankovka však jest pravá a po zničení padělaného kolku rovnala by se bankovce neokolkované. Bankovky neokolkované nejsou bezcenné, obchoduje se jimi, a jsou nositeli pohledávky proti Rakousko-uherské bance, která je vydala. Tvrdí-li tedy žalující erár, že žalovaná, nezaplavši v pravdě kupní ceny musí mu dáti 1000 K v platidlech zákonných, jest se své strany povinen, aby vrátil žalované to, co od ní obdržel, tedy pravou tisícikorunovou bankovku po případě po zničení padělaného kolku, nebo jinou neokolkovanou bankovku tisícikorunovou, nebo postoupil alespoň žalované nárok ze zabavení sporné bankovky. Neboť bankovka nebyla zabavena žalované, nýbrž, jak patrně ze stvrzenky českobudějovické filiálky bankovního úřadu ministerstva financí ze dne 16. října 1919, zadržena poštovnímu úřadu. Žalovaná není tedy ani legitimována k uplatňování nějakého náhradního nároku, a poukaz eráru na administrativní řízení v dovolací odpovědi nemá místa. Žalující erár však prohlásil, že zabavená bankovka nemůže za tím z důvodů bezpečnosti obchodu peněžního žalované býti vrácena, a dodal pouze, že finanční prokuratura po případě se obrátí na bankovní úřad s návrhem, aby žalované dotýčnou bankovku po zničení padělaného kolku byla vydána. Tím nebylo se strany žalujícího eráru učiněno zadost povinnosti, kterou mu ukládá § 1052 obč. zák. Dokud žalující erár sám nevyhoví svému závazku, nemůže na žalované žádati plnění. Žaloba jest tedy předčasná. Proto bylo s hlediska § 503 čís. 4 c. ř. s. vyhověno dovolání žalované a změnou rozsudku soudu odvolacího byl obnoven rozsudek soudu prvního s tím ovšem dodatkem, že žaloba se zamítá pro tentokrát.

Čís. 608.

Vzdá-li se bytový úřad zabraného bytu (§ 16 odstavec čtvrtý), neobživnou nájemní smlouvy, jež byly zabráním bytu zrušeny (§ 10 odstavec první).

(Rozh. ze dne 20. července 1920, Rv I 443/20.)